

Ibi : Primum, & alienum apparet.

13 Conclusio haec nullum contradictem habet, omnes enim agnoscunt ex integro bonorum acervo prius & alienum deducendum, quam Tertium, vel Quintum bonorum dederat, Escobar, de ratione, lib. 2. comput. 1. nu. 5. vers. pro sedana, Guttier, dict. lib. 2. practicar, quest. 61. n. 4. Matienz, supra, glos. ultim. nu. 3. Villadieg. in Politic. c. 7. n. 37. Castill. in dict. l. 21. Taur. n. 19. 20. Gregor. Lop. supr. Anton. Gom. in l. 20. Taur. nu. 2.

Ibi : Secundum ab eadem constitutione colligitur.

14 Hæc resolutio communis est apud Interpretes nostros sentientes, jus commune per dict. l. 21. Taur. siue correctum in hoc, quod melioratum in parte bonorum possit à creditoribus hæreditarii conveniri. Ita docent Cifuent. ibi, n. 2. Marienz. dict. glos. ultim. n. 3. Suar. in l. quoniam in prioribus, amplius. 7. nu. 8. C. de ioffic. testam. Garc. dict. nu. 63. vers. In altero vero casu, Olan. in antinom. verb. legata. n. 7. & verb. Melioratio, n. 34. Parlador. different. 146. a. n. 11. Palac. Rub. & Tell. Fernand. in dict. l. 21. Taur. & alii plures.

15 Sed oppositum, imo nihil lege Regia innovatum esse; nec posse melioratum à creditoribus conveniri, placuit Molin. dict. nu. 14. vers. In secundo articulo, Azeved. in dict. l. 5. Recopilat. n. 10. 11. Gregor. Lop. ubi proxime, Angul. in dict. l. 3. glos. 8. n. 1. Quam opinionem contrarietatem componunt Guttier. dict. quest. 58. n. 16. & Avendann. in dict. l. 21. n. 10. sic distinguendo, aut hæreditas non est divisa, nec tradita pars melioratus; & tunc hæres tantum convenienti potest, ut Molina docet. Aut jam bona translatâ sunt in melioratum, & hic in judicium pro ære alieno hæreditario vocandus erit.

16 Quæ distinctio apertissima ratione juvatur; nam cum hæres antequam tradat bona hæreditaria meliorato, possit ex eisdem & alienum propria autoritate deducere; ut nuper dicebamus; ipse vexari à creditoribus debet, non melioratus, qui cum non possideat, ex quo solvere possit, non habet. Post traditionem autem bonorum ipse melioratus ex dispositione Taurina legis est conveniens, ad circuitum vitandum, pro rata scilicet suæ meliorationis, pro qua quoad effectum etiam jure civili tenebatur, ut supra ostendimus. Ex his constat, jus commune correctum esse in hoc casu juxta communem opinionem que sic accipi debet. Tutius quidem erit, tam melioratu quæ hæredē semper convenire ob sententiā diversitatē, quod admonent Molin. dict. n. 14. ver. Quod etiam probatur, in fin. Guttier. nu. 18. qui nu. 19. advertit, in praxi obtinuisse, ut melioratus directo conveniatur ob & alienum.

Ibi : Tertiū, eadem Regia constitutio.

17 Eum, cui res certa prælegatur, jure communi extra dubium est, immunem prorsus esse ab æris alieni solutione, Guttier. nu. 15. Molin. dict. cap. 10. nu. 10. Gregor. Lop. dict. glos. 1. Pat. Molin. supr. nu. 2. Valasc. consultat. 110. nu. 19. lib. 2. Palusc. Rub. in l. 19. Taur. Olan. supra, verb. melioratum in re certa, n. 34. Azeved. in dict. l. 5. n. 1. Peralta in dict. S. Qui fideicommissam, ex nu. 143. Castill. in d. l. 21. Tauri, & omnes id supponunt, qui de ejusdem intellectu differuerunt.

Dubium autem non leve est inter Nostrates, num

hoc correctum fuerit per prædictam Taurinam constitutionem quoad melioratum in re certa, ita ut simul cum hærede onus & alieni sustineat pro rata sua meliorationis? Affirmant Palac. Rub. & Tell. Fernand. uli supra, Mer. dict. quest. 61. Matienz. supra, nu. 11. Garc. dict. nu. 6. Negant, & rectius, Molin. dict. num. 14. à princip. Gregor. Lop. dict. glos. 1. Avendann. n. 13. Peralta. dict. n. 143. Angul. dict. glos. 8. n. 3. Guttier. dict. quest. 58. nu. 11. 15. sentientes, dictam constitutionem, dum re certa meminit, intelligendam, cum quis melioratur in Tertio, vel Quinto præstanto in certo fundo, vel domo; quo casu melioratum teneri fatentur: securi ubi nulla quota bonorum mentione facta, filius in aliqua re particulari melioratus; quoniam tunc ære alieno ipse non oneratur, iuxta juris communis regulas; ut rectè explicat Molina; atque ita legum correctio evitatur; maximè cum, sicut observant Hispani DD. leges Taurina, ut plurimum, non venerint ad corrigendum, sed ad jus commune declarandum, Guttier. n. 10. in fin. Palac. Rub. in l. 27. Taur. Burg. de Paz. in proœmio ad illas, n. 432. Molin. supra lib. 3. c. 6. nu. 14. Cevall. commun. tom. 2. quest. 762. nu. 117.

Vers. Quamobrem.

Iuxta hic tradita per Dom. Covarruvias; est intelligenda ultima opinio Molinae: nam licet melioratus in re certa non tenetur pro rata ad solutionem ejus, quod testator debebat, id verum non est, quando ob & alienum contingit ut rei pрагate valor excedat Tertium, & Quintum bonorum; tunc enim quoad excessum tenetur melioratus; quod & jure communi observabatur, cum plus legatum fuerat, quam licebat per leges; l. 2. §. ultim. ff. de condit. indebiti, l. 1. & per totum tit. ff. si cui plusquam per leg. fact. atque ita nihil lege Regia circa hoc innovatum siue sentit Dom. Covar. qui aperte cum Molina, & sequacibus convenit; qui quidem inficiari non poterunt, prælegatum fundi, vel domus, minui propter & alienum, quando; hoc deducto, plus quam Tertium, & Quintum bonorum absorbet, ut probant Guttier. dict. quest. 8. nu. 14. post alias Molin. n. 14. vers. Ex eisdem. In eo autem ab istorum doctrina Author discedit, & accedit contraria, quod putat, pro eo excessu licere creditoribus melioratum convenire juris communis correctione admittens, secundum quod nulla erat actio adversus legatarios pro æris alieni hæreditarii actione; quæ correctio cum quoad effectum nulla sit, facilè admitti potest ad circuitum vitandum, eti. Molina, & qui cum eo sentiunt, penitus correctionem excludant, afferentes, dict. l. Taur. ad hanc speciem non pertinere, de qua loquuta non est Molin. ubi proxime.

Ad Num. 3.

Legatum certæ partis bonorum mobilium, & immobilem, vel ususfructus eorum, particulae est, Alexand. conf. 45. nu. 12. lib. 1. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 9. titul. 2. nu. 1. Marescot. variar. lib. 1. capit. 29. nu. 56. Menoch. dict. presumpt. 143. nu. 6. Corn. conf. 173. nu. 9. lib. 5. Nam dispositio non refertur ad universum defuncti patrimonium, cum jura, & actiones non complectatur, Marescot. supra. Merlin. de pignorib. libr. 2. quest. 29. n. 51. Beroi. in capit. nulli, nu. 53. vers. Hac declaratio, de reb. Eccles. non alienand. Fufar. question. forens. libr. 1. quest. 2. a. n. 6. Menoch dict. lib. 4. presumpt. 142. nu. 19. Rebuff. in l. moventium. ff. de verbis. significat. Cavalcan. supra nu. 83. Abbas in

in dict. cap. nulli, nu. 9. Quæ tertiam speciem bonorum constituant, l. quam Tuberonis 7. §. In specul. 10. ff. de pecul. l. à Divo Pio 15. §. In venditione ff. de re judicat. Merlin. n. 50. 51. Hermosill. in l. 9. glos. 1. nu. 21. tit. 4. part. 5. Gail. de credit. c. p. 4. quest. 7. n. 341. Cyriac. tom. 2. controversial. 222. n. 9. Fontanell. de pac. nupt. claus. 4. glos. 21. n. 44.

part. 2. Menoch. cum multis conf. 300. nu. 38. Anton. Fab. de errorib. decad. 5. error. 10. in princip. Thesaur. question. forens. libr. 1. quest. 2. n. 1. 2. Trentacino. supra, libr. 3. titul. de donat. resolut. 9. nu. 13. Gratian. disceptat. forens. c. 29. n. 25. Rot. decis. 545. n. 1. part. 1. diversor. Tusch. liter. L. co. c. us. 124.

20 Quod receptius est, ac tenendum in qualibet dispositione, licet aliqui sentiant, jura, & actiones reduci debere ad mobilia, vel immobilia, secundum naturam rei, ad quam jus, vel actio competit; nam si mobilis sit, & jus inter mobilia computabitur; si vero immobilis, jus quoque immobile reputabitur: Ita Bartol. in dict. l. moventium, in fin. Brin. de tractat. quod extantib. mascul. femin. exclusant. articul. 8. quest. 26. Pinell. in rubric. par. 1. num. 29. C. de bon. matern. Rodrig. de ann. reditib. lib. 1. quest. 3. n. 9. & alii quos refert Merlinus supra, nu. 62. Hæc enim doctrina tunc duntaxas est certa; cum necessariò jura, & actions adscribenda sunt mobilibus, vel immobilibus, quo casu prefata distinctione erit utendum, veluti si quis testamento suo, Cajo, & Sejo bona sua reliquerit, unum hæredem mobilium, & alterum immobilium successorem instituens; notant Parlador. dict. c. fin. part. 5. §. 3. n. 15. Merlin. n. 70. vers. Sunt tamen, & n. 7. Trentacinq. d. nu. 3. vers. Veritas, etc. Tirachel. de retraf. lignag. §. 1. glos. 7. n. 15. Rota apud Gratian. dict. ca. 29. nu. 24. Beroi. in d. c. nulli, n. 73.

Sed si appareat ex conjecturis voluisse testatorem, appellatione mobilium, etiam immobilium jura, & actions comprehendere, erit legatum eorum bonorum universale, ac si absque illius qualitatibus adjectione suis sit relictum, (licet aliud in ususfructu legato dicendum sit, ut inferius constabit,) Marescot. dict. c. 29. nu. 56. 57. Mantic. dict. lib. 9. tit. 7. nu. 4. Thesaur. d. quest. 2. n. 4. Merlin. n. 54. vers. Quæ omnia silent. Abb. ubi proxime. Nam ex voluntate testatoris, à verborum proprietate recedendum est; l. non aliter 67 ff. de legat. 3.

21 Ex praemissis appareat, hujusmodi legatarium quotæ vel ususfructus bonorum mobilium, & immobilium, ut rei certa, & non universitatis successorem, nullatenus ad onus æris alieni hæreditarii esse astrictum, ut pro eo possit conveniri. Imò nec ex tali legato, quod defunctus debebat, deducendum, nisi plus sit relictum, quam vires hæreditatis ferre possunt, Menoch. dict. presumpt. 143. n. 6. Castill. d. cap. 59. n. 2. Crass. supra quest. 35. nu. 5. Ioan. Dilect. de art. testam. cautel. 42. Benedict. in capit. Rainuius, verb. Cetera bona, nu. 43. de testament.

22 Ex praemissis appareat, hujusmodi legatarium quotæ vel ususfructus bonorum mobilium, & immobilium, ut rei certa, & non universitatis successorem, nullatenus ad onus æris alieni hæreditarii esse astrictum, ut pro eo possit conveniri. Imò nec ex tali legato, quod defunctus debebat, deducendum, nisi plus sit relictum, quam vires hæreditatis ferre possunt, Menoch. dict. presumpt. 143. n. 6. Castill. d. cap. 59. n. 2. Crass. supra quest. 35. nu. 5. Ioan. Dilect. de art. testam. cautel. 42. Benedict. in capit. Rainuius, verb. Cetera bona, nu. 43. de testament.

23 Qui omnium bonorum legato à testatore honatur, tenetur ad debita eius solvenda, potestque à creditoribus hæreditariis conveniri, ut cum D. Covarruv. sustinet Merlin. ubi proxime, d. c. 10. n. 1. vers. In primo cast. cum nu. sequentib. Avendann. in l. 21. Taur. nu. 2. Peralta. in l. 3. §. Quæ fideicommissam, numer. 146. ff. de heredit. instituend. Surd. de alment. tit. 9. quest. 2. n. 31. Gratian. supra, cap. 518. Cyriac. tom. 1. controversial. 49. n. 33. Castr. conf. 294. nu. 3. colum. 1. vers. Nunc videndum, volum... Simon de Pratis supra, libr. 3. in erpretat. 1. dubitat. 1. solut. 1. n. 8. Beroi. in d. c. Rainutius. nu. 252. Marescot. dict. lib. 1. cap. 30. nu. 34. Cæphal. conf. 37. numer. 23. vers. His praemissis, lib. 1. Merlin. supra, lib. 4. quest. 151. nu. 3. Macheplan. dict. singul. 4. num. 1. Francisc. Marsc. dict. 333. in princip.

Secundum, animadvertisendum erit, quod sicut fructuariis non potest à creditoribus molestari, ita neque ipse agere adversus debitores hæreditarios, sine hæreditarii cessione permittitur: Graf. supra, quest. 34. Castill. nu. 27. Cavalcan. nu. 189. Merlin. dict. quest. 151. nu. 15. Pedroch. conf. 7. nu. 174. 175. quod tamen sine controversia non est, ut videtur licet apud Olea supra, tit. 4. in mittella.

cellanea, à num. 23. qui cum aliis sentit fructuarium jam constitutum, in usufructus quasi possesse, non indigere cessione proprietarii, vel hæreditis. Sed non recedendo à prima opinione, debet intelligi, si agatur ad res, ex quibus fructus sunt percipiendi; nam ad fructus ipsos, sive redditus, dubium non est, quin possit per se fructarius post usufructum constitutum agere; ut observant Merlin. Castill. & alii, qui ex hoc inferunt, ut instrumenta non apud fructuarium, sed apud hæredem sint servanda.

27 Tertium, ex his oportet observare, quod si redimatur census; pecunia est fructuario tradenda, non hæredi, modò idoneam cautionem præstiterit, Olea tit. 6. quæst. 6. nu. 20. Sesse decif. 63. tom. 1. Salgad. d. lib. part. 1. cap. 19. n. 5. Fontanell. *suprà*; claus. 4. gloss. 18. part. 5. n. 5. Et si tutius sit utriusque principale census solvere, Cenci. de censib. quæst. 109. num. 66. Denunciatio vero quæ solet precedere ante bimestre census redēptionem, sufficit quod soli fructuario fiat, Cenc. quæst. 111. num. 8. Duard. ad bullam. §. 5. q. 19. numer. 48.

Ad Num. 6.

Hanc quæsitionem examinant Menoch. d. lib. 4. *suprà* 32. quæst. 141. à nu. 33. Castill. *suprà*, cap. 8. à nu. 24. Et valere legatum usufructus omnium bonorum, hæredi non instituto, nisi post mortem fructuarium, receptum est, ac tenendum cum Menoch. Castill. n. 31. Gail. d. lib. 2. *observat* 143. num. 2. V. glio in §. Heres. nu. 6. Inst. de hereditib. Inst. Cras. quæst. 23. n. 2. Cyriac. tom. 3. *controvers.* 499. nu. 46. Cavalc. nu. 69. 224. Sim. de Præt. lib. 3. *solut.* 1. n. 35. Tell. Fernandez in l. 3. Taur. part. 3. nu. 10. Sforz. Odd. conf. 91. nu. 9. 40. Montepic. in d. lib. 3. Titia cum nuberet, quæst. 26. num. 114. Salgad. d. lib. 3. unic. nu. 8. Mantic. sup. lib. 4. tit. 5. & alii plures ab his laudatis prolix. & alii plures congesti à Paris. conf. 97. nu. 7. 8. lib. 2. & à Socin. Iunior. conf. 85. n. 13. lib. 1. Quorum plures D. Covar. doctrinam probant: scilicet usufructuarium, legatum censerit; hæredemque post mortem institutum, posse, vivo illo statim adire, & transmittere hæreditatem, temporis intercedine sublata, quoniam hæc fuisse testatoris mens creditur: quod etiam jure Regio procedere, docent Castill. & Salgad. *suprà*. Qui quidem hæres conveniri à creditoribus hæreditarii poterit, ipse assignabit bona, ex quibus ex alienum solvatur, sine magno fructuarii detrimenito, Castill. nu. 33. Cras. quæst. 35. num. Cavalc. d. lib. 224. Montepic. nu. 153. Menoch. d. præf. 143. nu. 15. Quæ etiæ vera sint, controversia non carent; nam varias in sententiis ab Interpreibus itum est, ut constat ex Menoch. d. *præsumpt.* 141. à nu. 40. Castill. Salgad. Mantic. ubi proxime, Mathellan. d. singul. 4. Merlin. d. quæst. 151. num. 14. Trentacinq. d. *resolution* 6. nu. 7.

Ibi: Posset sanè Bartoli opinio admitti.

30 De hoc videnda sunt tradita, *suprà*, num. 9. cum aliis, & ultrà ibi laudatos, consulendi sunt Rodriguez. de exequiū. capit. 4. à nu. 25. Roland. à Vall. conf. 8. volum. 2. Verius est, Bartoli sententiam admitti non posse, nec in fructuario totius hæreditatis: & quemadmodum D. Covarruv. constituit differentiam inter legatum omnium bonorum, & legatum usufructus eorum: Ita distinguendum est, an hæreditas, vel quota ejus legetur; vel usufructus, hic enim, jus particulare est ab eadem hæreditatis universitate distinctum, Cyriac. num. 8. quod probatur etiam ex DD. adiutis nuper, num. 35.

Ibi: De donatario autem omnium bonorum.

31 Ad hoc videndi sunt Merlin. d. lib. 4. quæst. 143. per tot. Parlad. d. lib. part. 4. §. 2. n. 5. Guttier. d. quæst. 58. à n. 6. Boër. decif. 204. Guid. Pap. decif. 105. Cost. de remed. subfidiar. remed. 108. Gürba decif. 62. nu. 33. Amat. variar. *resolut.* tom. 2. *resolut.* 58. Mier. par. 1. quæst. 24. à princip. Ioan.

Frequentius tamen admissum est, hujusmodi in 34. statum in usufructu, hæredem universalem esse, detracta rei certæ mentione, juxta l. 1. §. Si ex fundo, & l. si ita quis hæres 74. ff. de hæred. institut. cum onere restituendi hæreditatem post mortem ei, qui in id tempus fuit institutus, Menoch. cum multis, d. conf. 273. nu. 6. & d. *præsumpt.* 141. numer. 29. vers. Secundum quod, & nu. 27. Cras. d. quæst. 23.

23. nu. 3. Durand. de arte testandi. tit. de legat. caut. 39. nu. 2. Crot. in l. re conjuncti, à nu. 179. ff. de legat. 4. Peregrin. de fideicom. art. 5. nu. 21. Gal. d. *observat*. 143. n. 3. Prær. d. lib. 3. *solut.* 1. nu. 7. Salgad. *suprà*, nu. 13. Mantic. d. tit. 5. art. 7. Cavalc. nu. 72. Fufar. de fideicom. quæst. 277. nu. 41. 42. Unde infertur, quod si restitutus post mortem decedat ante institutum in usufructu, nihil ad hæredes transmittet? Salgad. nu. 25. Menoch. d. tit. conf. 273. num. 12. & alii ex laudatis prolix.

35 Sed si nullus hæres designetur à testatore post mortem instituti in usufructu, indicitur fideicommissum in favorem eorum, qui ab intestato successuri erant testatori, quibus, mortuo fructuario; bona sunt restituenda; Castill. nu. 45. Cavalc. nu. 75. Sforz. Odd. num. 4. Montepic. *suprà*, nu. 26. 27. Salgad. num. *vigesimo tertio*. Menoch. d. *præsumpt.* 141. nu. 5. Petrus Pecc. sup. lib. 5. cap. 4. in fin. Cum vero uxor quocunque titulo fructuaria omnium bonorum relinquatur, filio testatoris post eius mortem instituto; filius censem statim institutus in sua legitima, tam in usufructu, quam in proprietate, temporis dilatione sublata; mulierque gravata ei, cum morietur, cetera bona restituere; Menoch. *suprà*, à nu. 8. de quo etiam Montepic. à nu. 97. Simon de Præt. numero *vigesimo tertio*, leg. tima enim filiorum nullum gravatum patitur, Merlin. de legiūm. libr. 3. *titulo secundo*, quæstion. 7. à nu. quarto. Marescot. d. lib. 29. à nu. 36.

Ad Num. 6.

36 Hæres, cum alii usufructus bonorum relinquatur, potest per se ex bonis hæreditariis, antequam illa ad fruendum tradat, quod debetur deducere, hoc servato ordine, ut prius ex pecunia, si extat; deinde ex actionibus, aut iuribus; & horum defectu ex venditione mobilium, at tandem ex immobilium pretib creditoribus satisfiat, Merlin. d. quæst. 151. num. 4. Castill. d. 59. n. 19. Trentacinq. d. *resolut.* 9. de peculio, n. 2. Bellon. conf. 3. nu. 2. Menoch. d. *præsumpt.* 143. nu. 13. vers. Altera fuit opinio, & nu. 19. Marescot. d. tit. 29. nu. 32. Cyriac. d. lib. *controvers.* 489. nu. 9. Parlador. d. c. fin. part. 4. §. 2. nu. 7. Cevall. tom. 1. q. 191. n. 7. 8. Guttier. d. q. 58. n. 9. 10. Debentque minus fructuosa prius distrahiri; Marescot. ubi proxime, Menoch. conf. 692. n. 35. vers. & ex his intelligimus, & d. *præsumpt.* 143. nu. 19.

37 Quod si jam bona tradiderit hæres, à creditoribus hæreditariis convenitus, ex eisdem assignabit, quas sufficiant ad ei in alieni satisfactionem, ut docent ultra laudatos num. Gail. d. lib. 2. *observat*. 146. nu. 7. Cyriac. tom. 3. *controvers.* 510. nu. 11. Petr. Ricciad. in §. *Constitutus*, n. 24. vers. Sed bene verum est, Inst. de usufruct. Cavalc. n. 221. Petr. Barbos. in l. maritum. n. 21. ff. *solut. matrim.* Bolannos d. §. 10. n. 9. Oportet tamen, ut uterque citetur semper in prædictis casibus, Cras. *suprà*, n. 36. Cevall. d. quæst. 191. in fin. Guttier. quæst. 58. n. 18. Trentacinq. *suprà*, nu. 3. Merlin. d. tit. q. 151. nu. 12. Mathellan. *suprà* num. 2. Cavalc. nu. 217. Alioqui contra non citatum, quatenus sua interest, exequioni locus non erit. Trentacinq. d. tit. l. 1. titul. de interesse, *resolut.* 5. nu. terio, in fin. Castill. capit. 34. nu. quinto sexto. Merlin. & Cyriac. ubi proxime.

Ibi: Secundo, ubi uni certus fundus.

Hæc est notissima juris decisio in d. l. si alii, cuius 40 meminere Anton. Gom. ubi *suprà*, Castill. d. lib. cap. 47. nu. 1. Sarmient. nu. 6. Durand. d. lib. 2. de legat. caut. 24. Gartia de exp. c. 10. n. 19. 20. Cavalc. n. 45. Præcis d. lib. interpret. 1. n. 11. Petr. Anton. de Petra de fideicom. quæst. 9. nu. 34. Cras. d. lib. quæst. 25. nu. 2. Spin. d. lib. gloss. 13. nu. 28. Pichard. in §. 1. nu. 3. Inst. de usufruct. Vers. Tertio, considerandum est.

D. Covar. in præsenti sequuntur Trentacinq. d. 41. resolut.